

Tolik mrtvol na jevišti snad ještě nebylo. Do Ostravy připlul d'ábelský lazebník Sweeney Todd

3.2.2023 [Milan Bátor](#) [Divadlo](#) [Recenze](#)

<https://www.ostravan.cz/77506/tolik-mrtvol-na-jevisti-snad-jeste-nebylo-do-ostravy-priplul-dabelsky-lazebnik-sweeney-todd/>

Soubor muzikálu Národního divadla moravskoslezského si ve čtvrtek 2. února připsal další historický úspěch. Kultovní muzikálový thriller Sweeney Todd: D'ábelský lazebník z Fleet Street Stephena Sondheima byl uveden v české premiéře na velké scéně. Režii připravil Juraj Čiernik v hudebním nastudování dirigenta Marka Prášila. V hlavních rolích ve čtvrtek účinkovali Michaela Horká, Lukáš Vlček, Tadeáš Hoza, Patricia Janečková, Pavel Klečka a další. A hned první premiéra ukázala, že ostravský muzikálový soubor se s náročným titulem popral velmi dobře.

[Zvětšit obrázek](#)

Ústřední dvojice muzikálu v podání Michaely Horké a Lukáše Vlčka.

Foto: Kristýna Junková

Stephen Sondheim je bezesporu jednou z největších ikon muzikálového divadla. Znalci a milovníci koncepčního muzikálu ho zbožňují, protože vnesl do tohoto žánru originalitu, progresivitu, konceptuální umění a neotřelá témata. Diváci, kteří zavítají na jeho díla poprvé, však mohou být šokováni postmoderní hudbou na pomezí experimentu a avantgardy. A interpreti? Ti ho zřejmě budou milovat i nenávidět současně, protože vnesl do muzikálu dosud nevídanou obtížnost a extrémní nároky. Nic velkého se nerodí bezbolestně.

Příběh o vraždícím lazebníkovi má kořeny někde v polovině 19. století. Objevil se v konzumní brakové literatuře, která vycházela na pokračování. Sondheim ve svém muzikálu

spojil thriller o vraždícím maniakovi s prvky melodramu a frašky. Prolnutím sarkastického humoru a brutálních nebo naopak dojemných scén docílil zvláštního efektu. Některé výjevy jsou vyloženě parodické a zjemňují ostří zla, které prostupuje víceméně většinu postav.

Po letech věznění za hranicemi se holič Sweeney Todd vrací do Londýna s jediným posláním: pomstít svou ženu a dceru. Tato vize ho spaluje jako horečka, z níž nelze vyléčit. S pomocí šílené pekařky Lovettové brzy spustí kolotoč rituálních vražd. Figuruje v nich i něco tak odporudivého jako lidské maso. Zvrácená snaha o „nápravu“ je brzy horší než chování těch, které Todd touží potrestat. Zkáza je nevyhnutelná.

Protiváhu hlavní osy vyprávění představuje románky Johnnyho a Anthonyho. Jejich zoufalý pokus o dobytí svobody je v celku normálním protikladem maniakálního běsnění, jemuž vévodí nabroušená holičská břitva a rozpálená pekařská pec, z níž se line odporudivý zápach...

Lukáš Vlček a Eva Zbrožková. (Foto: Martin Popelář)

Možná chtěl Sondheim naznačit, že pomsta končí špatně. Možná chtěl říct, že každé zlo bude jednou potrestáno... Ovšem vybijet zlo ještě větším zlem neodvratně znamená stát se jeho součástí. Sám Sweeney Todd se vzpírá jednoznačnému výkladu. Světlo a temnota v něm bojují o nadvládu, ale druhý princip ho postupně pohltí. I lazebníka nakonec dostihne jeho osud. Překvapení, které odhalí, je horší než konec, který je mu souzen. Zlo má gravitaci černé díry a unikne mu jen ten, kdo má špetku štěstí a srdce čisté. V tom je drobet melodramatické romantiky, která veskrze děsuplné emoce muzikálu vyvažuje.

Lukáš Vlček v titulní postavě vraždícího lazebníka Todda exceluje. Svrěpost, s níž cynicky kráčí za svým cílem, má v sobě obrovskou a nezdolnou sílu i zvrácenou mystiku. Vlčkův Todd je vražedné monstrum, jehož emoce jsou vypreparovány a nenávratně spáleny předešlými křivdami. Občas se v něm vzedme záchvěv normálnosti ve vztahu k mladému Anthonymu. Jinak je ale jeho kamenná tvář naprosto neochvějná, sotva znatelně otrásaná vnitřními erupcemi. Pěvecky Vlček dobře uplatnil svůj krásný mužný hlas. S náročnými spodními tóny se pral statečně a jeho hřejivý baryton byl šálivý jako ďábelská léčka. Má to svou logiku, vlk chodí nejčastěji v rouše beráncím.

Michaela Horká. (Foto: Kristýna Junková)

Jeho partnerku vytvořila ve čtvrtek *Michaela Horká*. Chtělo by se říct, že její výkon je svým způsobem zrození muzikálové hvězdy. Horká sehrála šílenou pekařku Lovettovou s nasazením a razancí, které není rovno. Je potrhlá, zhrzená a prohnílá, ale někde hluboko uvnitř nosí touhu po obyčejné lásce a normálním životě. Horká svou postavu prošpikovala změtí šťavnatých hlášek a gagů, které balancují na hraně ironie, přebreptů a sarkasmu. Pěvecky ztvárnila náročný part se svou typickou expresí, dokázala však najít i opačné a jemnější polohy. Nelze nezmínit její skvělý pohyb, kterým báječně vyjádřila hrubou, vysmívanou a neotesanou ženu, které život mnoho radosti a štěstí nedopřál.

Patricia Janečková a Tadeáš Hoza. (Foto: Kristýna Junková)

Mladý pár milenců sehráli *Patricia Janečková a Tadeáš Hoza*. Oba zanechali dobrý pocit z přesvědčivé pěvecké stránky. Herecký projev by stálo za to odstínit jemnějšími prostředky,

které kromě dychtivosti po lásce nabídnou větší obavy z prozrazení a možná i pochopení bláhovosti svého počínání.

Znameníť si počínal *Pavel Klečka* v roli perverzního soudce Turpina. Klečka si námluvy s nevlastní dcerou vychutnal s rozkoší. Výborně vystihnul pošetilost a posedlost chtíčem, která je vlastní každému, kdo si myslí, že moc je víc než morální integrita. Klečkův výkon je do detailu přesvědčivý, co se týče pěveckých i hereckých prostředků.

Pavel Klečka. (Foto: Martin Popelář)

Zdařile mu sekunduje *Václav Morys* jako biřic Bamford. Kdo by čekal násilnického rabiáta, který se pase po strachu, bude zřejmě překvapen. Morysův Bamford je tragikomickou figurkou, která slouží zlu, protože nemá dost odvahy a cti. Vlastní prospěch je pro něj víc než rovné vztahy.

Z dalších aktérů zapůsobil výrazný *Lukáš Adam*, který mladého Tobiase sehrál s pravdivou přirozeností. Instinkt, s nímž tento muzikálový herec a zpěvák vstupuje do každé postavy, je čím dál přesnější. Tentokrát se jeho výkon může zařadit k těm nejlepším.

Lukáš Adam, Lukáš Vlček a Eva Zbrožková. (Foto: Kristýna Junková)

Bez zmínky by neměla zůstat ani žebračka *Evy Zbrožkové*, konkurenční lazebník *Pirelli Petera Svetlíka* a *Fogg Jaroslava Rusnáka*. Všichni dotýční se v menších rolích našli, zabydleli a ztělesnili nepostradatelnou doprovodnou linku k hlavním postavám.

Škoda, že nebývá zvykem psát v podobném rozsahu o hudebních interpretech. Jsem přesvědčen, že většina členů muzikálového orchestru by si to za včerejší výkony zasloužila. Výtečné smyčce, žestě, úžasná harfa a pestrobarevné perkuse, to všechno přispělo k přesvědčení, že hudba není součástí příběhu, ale přímo ho definuje a předurčuje. Sondheimova partitura se extrémními nároky vymyká všemu, co se v muzikálu dosud objevilo.

Některé hudební pasáže se orgastickou rytmikou blíží Stravinskému a Šostakovičovi, jiné se zhuštěnými melodickými útržky podobají Janáčkově. Nikdy však nelze hovořit o výslovné inspiraci. Celkový obraz hudebního díla tohoto muzikálu je neuvěřitelně koncentrovaný, monolitní a plastický. A také originální, neboť vypravěčem zde na počátku i konci je sbor.

Sbor v inscenaci Sweeney Todd. (Foto: Martin Popelář)

Marek Prášil udělal pro kvalitní nastudování Sweeneyho Todda maximum. Viděli a slyšeli jsme pomyslnou špičku ledovce, pod kterým se skrývá miniaturní práce všech zainteresovaných. Klobouk dolů!

Režie *Juraje Čiernika* se drží v intencích Burtonova filmu. Vyhnula se naštěstí přílišné obscennosti, na scéně nestříká krev jako ve filmu. Násilí je prezentováno náznakově, částečně humorně a spíše v decentní, parodické a metaforické rovině. Čiernik si jako výtečný muzikálový herec a zpěvák pohlá s typologií jednotlivých charakterů.

Velkou devízou ostravské inscenace jsou kostýmy *Marty Roszkopfové*. S jejími bohatými zkušenostmi se setkáváme téměř na každém kroku v přesné výtvarné charakteristice každé postavy. Takové by se neztratily ani v hollywoodské produkci.

Z inscenace Sweeney Todd. (Foto: Martin Popelář)

Choreografie *Jany Burkiewiczové* se podílí na intenzitě příběhu, pracuje s prvky grotesky a humoru. Rafinovaná a přitom velmi úsporná scéna *Davidy Baziky* pracuje s multifunkčním modelem patrového domu propojeného řadou schodišť. Je až neuvěřitelné, kolik možností jeho technická variabilita umožňuje a jak perfektně a dynamicky se s ním během představení pracuje a zachází. Zmínku si nepochybně zasluhuje také brilantní květnatý překlad *Hany Novákové* a bezvadný zvuk a lighting design, který připravili *Petr Košar* a *Stanislav Dvořák*.

Možná, že pro někoho je více než tříhodinová inscenace Sondheimova muzikálu příliš silná káva. S délkou se ovšem nedá nic dělat. Právní podmínky agentury neumožňují krácení díla ani o jediný takt, proto si každý divák vypije tři hodiny zmaru a zkázy až do dna. Není to však jen kalich plný hořkosti z otřesných mezilidských vztahů a hrůzy z toho, kam až člověk dokáže zajít.

Z inscenace Sweeney Todd. (Foto: Martin Popelář)

Je zde i spousta úlevného humoru a milosrdné naděje, že světlo nakonec převáží tmu. Sondheimův Sweeney Todd je nepochybně jednou z klíčových muzikálových událostí roku, ne-li událostí největší. Nejen, že je v takovém rozsahu u nás prvním, ale hlavně proto, že jde o divadlo ve všech ohledech poctivé, přesvědčivé a znamenité.

Tolik mrtvol jako zde sice nikde jinde nenajdete, ale k obavám důvod není. Zlo se nejčastěji rodí z příkoří, nepochopení a smutku. Schovává se uvnitř lidské duše a zbavit se ho je možná ta největší výzva.

Milan Bátor